

Vårvete

Anders Ericsson, Hushållningssällskapet Västmanland

Triso är den högst avkastande marknadssorten i hela området. Vinjett har cirka 5 % lägre avkastning än Triso, men har en något tidigare mognad. Nya intressanta sorter väntar runt hörnet såsom högproteinsorten Quarna och den högavkastande sorten Kronjet.

Åtta olika vårvete sorter provades i de nio regionala försök som såddes i april månad. Etableringen och utvecklingen var bra på alla försöksplatser och skörden för mätaren Dragon varierade mellan 5 och 9,5 ton per hektar. Medelskörden på 6800 kg är drygt ett ton högre än 2003 och betydligt över 5-årsmedeltalet. Tabell 1 visar att Triso för första gången på länge utmanas i avkastningsligan. Kronjet har den högsta avkastningen och överträffar mätaren med 7 % medan Triso, Kadrilj och Kungsjet alla överträffar mätaren med cirka 5 %. Vinjett och Amaretto hade en avkastning i nivå med Dragon. Hög-

proteinsorten Quarna hade en avkastning som låg drygt 5 % lägre än Dragon. I alla sortförsök behandlas regelmässigt två upprepningar mot svamp. I diagram 1 redovisas meravkastningen av svampbekämpningen för utvalda sorter. Som synes var behandlingseffekterna relativt små under 2004, cirka 8 % i medeltal, och skillnaderna mellan sorterna var små.

Även i tabell 2 ser man att Triso har en stark konkurrent i Kronjet. De båda sorterna har den högsta avkastningen i 5-årsmedeltalen och sorterna har också haft den högsta avkastningen i de årsvisa redovisningarna. Vinjett har en avkastning som ligger i nivå med mätaren, d.v.s. cirka 5 % under de bästa sorterna. Quarna, som får betraktas som en specialsort, avkastar drygt 5 % under mätaren och drygt 10 % lägre än de högst avkastande sorterna.

För att lyckas med vårveteodlingen så är det mycket viktigt att kvalitetskraven kan uppfyllas och då främst proteinhalt och falltal. I

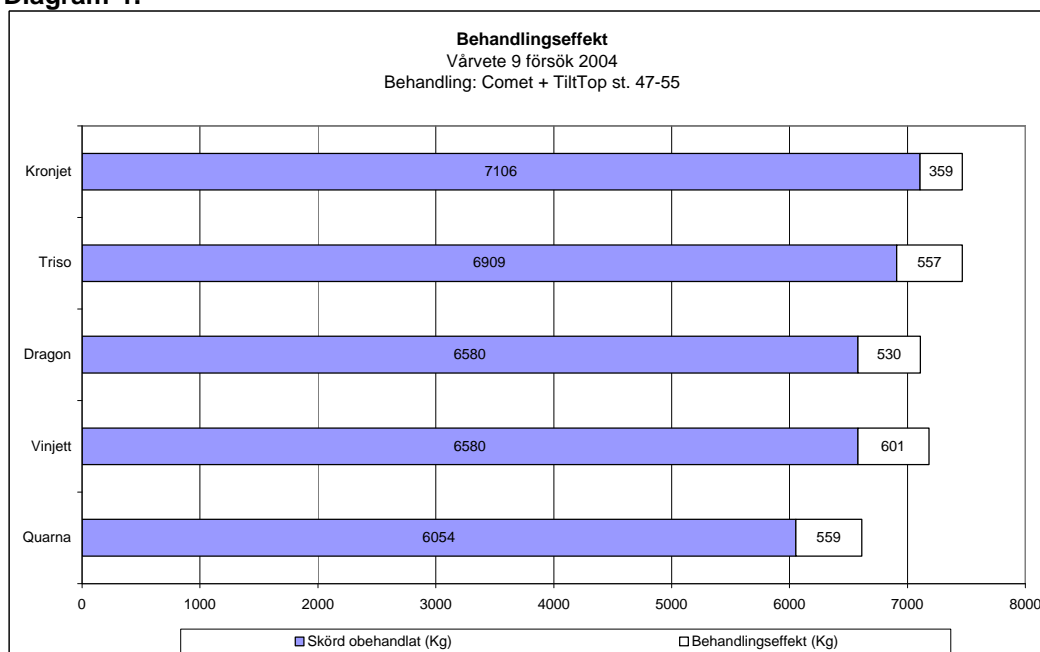
Tabell 1. Vårvete. Avkastning 2004. Område D-G Obehandlat och behandlat. Mätare: Dragon.

Sort	Relativ skörd Obehandlat	Relativ skörd Behandlat	Relativ skörd Medeltal
Dragon			
kg/ha	6580	7110	6840
rel.tal	100	100	100
Kronjet	108	105	107
Triso	105	105	105
Kadrilj	104	105	104
Kungsjet	105	104	104
Vinjett	100	101	100
Amaretto	97	99	98
Quarna	92	93	94

diagram 2 visas dessa egenskaper och som synes har de både dominerade sorterna Triso och Vinjett båda något sämre värden än den gamla mätaren Dragon, medan de nyare sorterna Kronjet och Quarna har bättre värden. I diagram 3 redovisas olika sorters proteinhalt försöksvis under 2004 och det bekräftar

bilden av att det kan vara svårt att uppnå tillfredsställande proteinnivåer med dagens marknadssorter. I två av försöken är det endast Quarna som når upp till 13 % proteinhalt. Dragon och Kronjet når över 13 % i de övriga 7 försöken medan Triso och Vinjett pendlar kring 13 % i fyra försök och endast

Diagram 1.

Tabell 2. Vårvete. Avkastning årsvis 2002-2004 samt medeltal 2000-2004.

Mätare: Dragon

Årtal	D-området				E-området				F-området			
	2002	2003	2004	Medel 2000-2004	2002	2003	2004	Medel 2000-2004	2002	2003	2004	Medel 2000-2004
Sort												
Dragon	6680	5610	6900	6640	5270	4060	5440	4600	5830	5760	7380	6000
kg/ha												
rel.tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>110</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Kronjet	106	105	105	105	*104	103	106	105	102	109	107	107
Quarna		93	93	92		99	94	96		96	92	94
Triso	*107	105	106	105	*107	114	106	108	106	110	105	109
Vinjett	97	94	104	99	*101	105	101	104	98	102	100	102

* Endast ett försök vilket gör resultatet osäkert.

Sorter

Diagram 2.

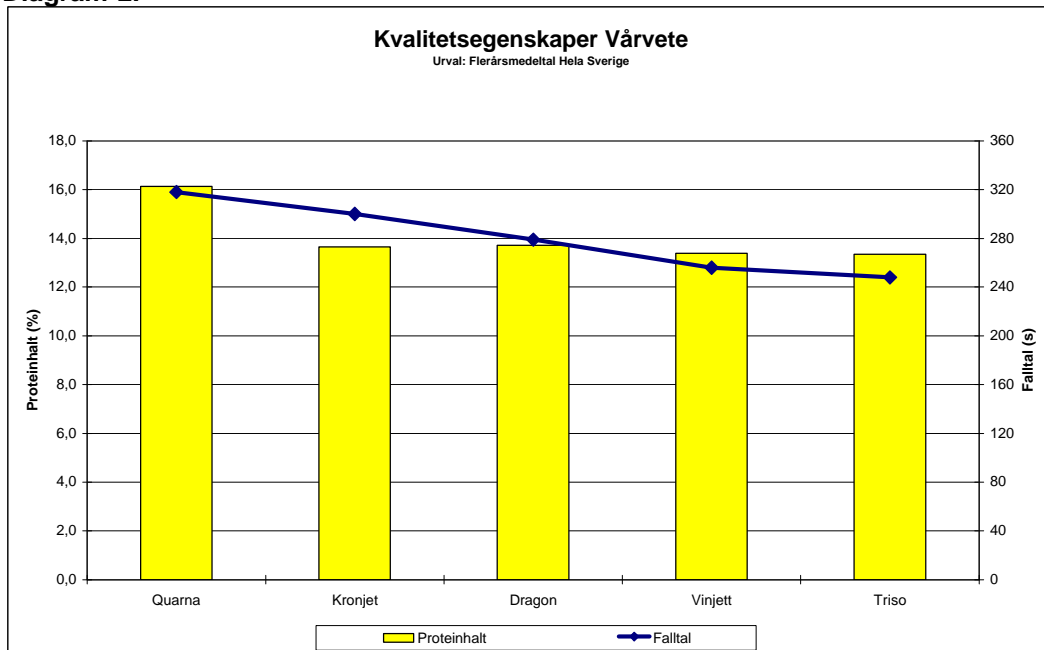
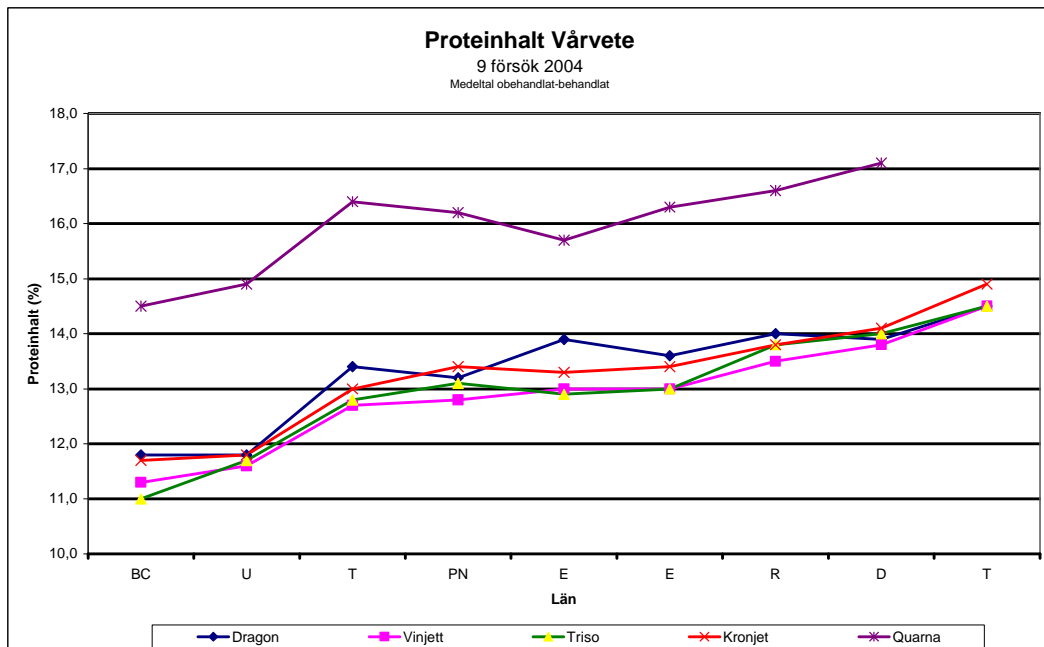

Diagram 3.

Tabell 3. Vårvete. Bestånds- och kvalitetsegenskaper. Femårsmedeltal från hela landet 2000-2004.

Sort	Stråstyrka, %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Liter- vikt g	Tusen- kornvikt g	Fall- tal sek	Protein- halt %
Dragon	90	93	122	778	37	279	13,7
Kronjet	94	85	122	778	40	300	13,7
Quarna	99	80	120	788	42	318	16,1
Triso	88	88	122	788	42	248	13,4
Vinjett	88	88	121	769	40	256	13,4

i tre försök klart överträffar 13 % protein. Övriga bestånds- och kvalitetsegenskaper framgår av tabell 3.

Marknadssorter

DRAGON (SW) är en medelsen och stråstyv sort. Avkastningen är medelhög och bakningsegenskaperna är goda. Sorten har hög proteinhalt. Utgående sort.

TRISO (SSd) är en tysk, medelsen och stråstyv sort med mycket hög avkastning. Proteinhalten är medelhög och falltalet är något lågt.

VINJETT (SW) mognar medeltidigt och är ganska stråstyv. Avkastningen är hög, proteinhalten medelhög och falltalet något lågt.

Övriga sorter

KRONJET (SW) är en ny medelsen sort med mycket god avkastning. Stråstyrkan, proteinhalten och falltalet är bra. Eventuell lansering 2006.

QUARNA (SSd) är en ny, kortvuxen och mycket stråstyv, högproteinsort. Mognaden är relativt tidig, falltalet bra och avkastningen måttlig. Sorten är framförallt avsedd för specialkontrakt. Lansering 2006.

AMARETTO, KUNGSJET och **KADRILJ (SW)** provas för 3:e året i området.